

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. augusztus 22.

Csütörtök.

XX. évfolyam 66. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyesszám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasáb s petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

Az E. K. E. a székelyek érdekében.

A közelmúltban lépten-nyomon sok szó esett — a sajtóban és egyebütt — a székely kérdéssel. Az a maroknyi nép, itt a bérézek között, el van nyomva, el van szegényedve, s szegénységénél csak a vál-lára nehezedő terhek nagyobbak, — úgy, hogy napról-napra sajgó szívvel kell hallanunk, mint hagyja itt ezt a tradícióktól megszentelt földjét, hogy kivándoroljon messzi idegenbe, s hol aztán csak még nyomasztóbb sorsnak néz eléje.

Az Erdélyi Kárpát Egylet nem rég egy székely kongresszust hívott egybe, mely feladatául tűzte ki megvitatni, és hogy úgy mondjuk, jegyzőkönyvre venni a székely nép panaszait, hogy ismerve a bajt, módot keressen a segítségére.

Ennek folyamánaképpen az E. K. E. néhány nap múlva felhívást fog intézni egész Magyarország polgárságához, melyben sorompóba szólít minden áldozatra kész hazafit az elnyomott székelység fölkarolása és helyzetének javítása érdekében.

A hazafias felhívást, melyet ezer és ezer példányban fagnak az egész országban szétküldeni, előzetesen az alábbiakban mutatjuk be:

Mentő akezió a székely népet!

Kérelem a magyar nemzethez.

Az a maroknyi tösgyökeres magyar nép, mely a keleti Kárpátok tövében századok óta védelmezte a magyarság ügyét; az a székely nép, mely a nemzeti jog lobogója alatt erős kárral, a szív bátorságával és a faji önérték s történelmi öntudat büszkeségével Hunyady János törökverő hazaiból kivivta a székely szabadságot; az a székely nép, mely Mátyás király dicső fekete seregének zömét alkotta; az a székely nép, mely a Boesky, Bethlen Gábor és legutóbb legendászerű hősök, Bem tábornok legkedvesebb katonája volt: nem talál munkát e hazában és száraz kenyeret családjának számára.

A méhkas, mely márfél ezer esztendőn keresztül a maroknyi népet a sötét századok hullámveréseiben fentartotta, megtelt. Belőle új rajok tödülnek ki. A szegény nép keletre és délre megy: Oláhországba, hogy kenyeret keressen magának és családjának. Itt aztán elzúllik, elnemzetlenedik.

Hivatalos adatok mondják, hogy az utóbbi 10 év alatt a bérézes székely hazában, a 204 négyszög-mértföldnyi területen élő 450.000 székelyből 50.000 székely vett örök bucsut hazájától, hogy családjának részére idegen népek durva munkájából keresse meg a mindennapi kenyeret. Ezért husz éve hangzik a panasz, a jajszó a Székelyföldről. Történetek is kísérletek, hogy a magyarságnak ezt a századok óta ledönthetetlen bástyáját és mentővárát, mely erős, mint az a sziklaláncolat, mely festői szép völgyeit, aranykalászos rónáit köríti, megmentsük az elkallódástól, elpusztulástól és a székely nép nemessé tulajdonosságait, ősi erényeit, családalkotó hajlamait értéksítsük a haza javára.

Felujul lelkünkben a székely nép verőfényes gyermekkorából fennmaradt szép rege, mely Csaba

vezérnek a székely nép megmentésére a Hadak utján való ismételt megjelenését meséli el. Legyen a magyar nemzet szíve verésének dobogása és segítő kezének áldást hozó melegsége megújodása Csaba vezér regéjének s jelenjünk meg újból Csaba vezér hadaiként székely véreink megmentésére a csillagos égen és vigyünk segítséget arra a földre, hol a kék égboltozat a székely havasokkal ölelkezik.

Hiszen a székely népben a tipikus magyar szellem őseje szól felénk s a Székelyföldben egy, még nem is sejtett világ esodás tündérkertje tárul fel előttünk. Mindakettő hivatal van megtermékenyíteni a magyar elmét, hogy teremjen magyar erkölcsöt s teremtsen magyar műveket.

A hivatalos hatalom milliókat áldoz a ruthének és más idegenajku hazai népek felegelésére, azonban hazánk történelmi dicsősége élő tanujának, szabadsága megvívójának megmentésére az időt nem tartja elérkezettnek. Mi, a kik mindennap látjuk e művelt, jólelkű, szorgalmas nép pusztulását, meggyőződünk arról, hogy itt az utolsó és végső perc, melyben a székelyeket és a Székelyföldet még megmenteni lehet. Itt az idő, hogy a népek esztét, erejét, szorgalmát, ügyességét s iparüzésre alkalmas természeti vis onyait sürgősen értékesítsük, mert a kivándorló székely nép helyébe érkezésben és fajszeregetben idegen nép tödül be. Nem sok idő kell, hogy Magyarország keleti védőbástyáján: a Székelyföldön idegen érzésű lakosság engedje lehanyatlani az ősi dicsőség lobogóját.

Az összes székely társadalmi tényezők támogatásával és segítségével ezért országos székely mentő akeziót indítottunk, melyben részt kell vennie minden magyar embernek, a ki hazája történelmi múltjért lelkesedik és a magyar faj megerősödését szíven hordozza. Nem idegen ajku népet állunk sorompóba, hanem a mi véreinkért, a mi fajtánkért, mely a multak hazaiból számtalanszor vértett érettünk s örülló hivatásában ezer esztendő óta mellével fedezi Magyarországot kelet felől jövő támadások ellen. Annak a népek körünk minden magyar embertől segítséget, mely a létért való küzdelem keresztútjában sokszor vért hullatta, annyiszor veszteséget szenvedett s többször majdnem kiirtották a mely mindannyiszor feltámadott, megerősödött s a rettenthetetlen bátorság, szabadságszeretet s önbizalom képviselője lett a költők énekeiben s a magyar nép közmondásaiban.

Csaba vezér hadainak ősvénye ott fehérlik a magyar ég boltozatán. Tehát nyitva még a „Hadak útja.” A hazafias áldozatkészség meleg szeretete vigye el ez uton a mi segítő áldásunkat, hogy e mentő akezió révén ragyogja be a Székelyföldet a boldogság napja, aranyozza meg népét a jólét öröme, sarjadjon barázdáin új élet s a merre székely szót ringat szárnyain a szellő, az öröm és szabadság vig dala zengjen.

Mentő akezióknak ezzel a fohászával keresünk meg mindenkit, hogy ebben a nagy és fáradságos munkánkban segítségünkre legyen a székely honmentő sikerében részt venni siessen.

A legkisebb adomány nagy ezélok elérésére segít. Tehát adakozzék mindenki, mert minden adomány az országnak, a nemzetnek kamatoz. Most, az egyszer legyünk nagylelkűek és bölcsűek, hogy a hazafias magyar társadalom e honmentő munkája is eredményes legyen!

Kelt Kolozsvárt, az 1901. július 28-án tartott E. K. E. székely-kongresszusi előkészítő bizottság gyűlésének nevében és megbízásából.

Br. Feitzsch Arthur,
ország. képviselő, elnök.

Radnóti Dezső,
főtábornok.

A belügyminister az idegenek bejelentéséről. Széll Kálmán miniszterelnök, mint belügyminister, rendeletet küldött a városokhoz a bejelentő hivatalokra vonatkozólag. A belügyminister újabb rendeletében szabályozza az idegenek bejelentését. E szerint a városokba érkező idegenek a vendéglátók részéről 24 órán belül a rendőrkapitányságnak jelentendők be szóban vagy írásban, a községekbe érkező idegeneket pedig a községi előljárásnak kell bejelenteni.

A városok vagyonának összeírása. Széll Kálmán miniszterelnök mint belügyminister leirtott küldött a városi törvényhatóságokhoz a városi vagyon megállapítása ügyében. A miniszter utasítja a törvényhatóságokat, hogy e célra alakítsanak kebelükben bizottságot, melynek feladata lesz a vagyonleltár összeírása, melynek elkészültével a nyert adatokat a végösszegek feltüntetése mellett az e célra szétküldendő nyomtatványokon terjeszték hozzá föl.

A zöltszások szervezkedése. Az ugynevezett szász központi választmányt annak mostani elnöke Bruckner Vilmos dr. ország. képviselő e hónap 27-ikére Nagyszebenbe hívta össze. Ebben a választmányban a szász népprogramm alapján a volt Királyföld területén lévő összes választókerületek képviselve vannak; még pedig Brassó város és és vármegye 4 választókerülettel, Nagyszeben város vármegye 6 választókerülettel, a hunyadmegyei szászvárosi kerület, Nagyküküllő megye 4 kerülettel és végül a besztarcei választókerület. A volt Királyföldön kívül lakó szászok, körülbelül 50.000 lélek, a szász központi választmányban nincsenek képviselve. A gyűlés napirendje a következő: 1. Zárószámadások megvizsgálása. 2. Bejelentések. 3. Tagok esetleges indítványai. Minden választókerület két képviselőt küld a gyűlésre. A szász ország. képviselők amennyiben külön megbízatást nem kapnak, csak tanácskozási joggal bírnak.

A dél afrikai háború. Kitchener jelenté Pretóriából: Goring ezredes 13-án Steynburgtól északra megtámadta a Kruizinger parancsnoksága alatt álló kommandókat és egészen Ventersdorpig üldözte őket. Curbet és Erasmus parancsnokok fogásba estek, az előbbi halálosan megsebesült. Más angol csapatok French tábornok parancsnoksága alatt lépésről-lépésre visszaszorították az ellenséget észak felé. Frenchnek egy földérítő csapatát a hegyek között Bethseda mellett egy tulnyomó erejű bur csapat Theron vezérlete alatt bekerítette és megadásra kényszerítette. Egy ember elesett, kilenc ember, köztük a csapat vezetője, Bettelheim százados, megsebesült. A foglyokat a burok szabadon bocsátották.

A Daily Mail brüsszeli tudósítójának távirata szerint Kitchener proklamációja Botha és a brit főparancsnok között sűrű jegyzékváltásnak képezi tárgyát.

A Daily Mail egy közleménye szerint Botha Lajos tábornok Kitchener proklamációjára azzal válaszolt, hogy arra az esetre, ha az angol főparancsnok fenyegetéseit megvalósítaná, ő az összes angol foglyokat ezentul irtalom nélkül félébörteti.

A székely kérdéshez.

— Irta Bodali Pál. —
(Folytatás és vége.)

En nem ismerem az összes székely vármegyék lakosságát; s hogy a felhozott vád érintheti-e mindenkit... nem tudhatom. S ha nem általános is e közleményben foglalt állítás, — a mi még ör-

vondetes jelenség volna, azáltal még nem érték-telen. Hisz, ha a székely kérdéskörrel megjelenő minden ciklik csak egy néhány község anomáliáját tünteti is fel, már azáltal nem végeztünk fölösleges munkát, feltéve, hogy e megvilágítás az ügy érdekében eredményeket hoztak felszínre.

Lehetnek községek, kiket nem illet az alkoholizmusról moródtott igazság, de az is egy újabb documentuma állításomnak, mert ott örömmel tapasztalhatjuk, hogy ott a székely kérdés már félig meg van oldva igen, mert az ily község intelligens; s a mostoha körülmények mellett is anyagi erejében nem visszaesés, hanem gyapordás látszik; s talán éppen e kis % eredményei azt az elismerést, midőn némelyek azt mondják, hogy a székely még nincs egészen elveszve. Forgathatjuk e kérdést több felé, de midőn fejlődő községekről hallunk és olvasunk: önkénytelenül el kell ismerni, hogy az ily községekben az alkoholizmus csak a fehér holló képében tűnik fel. S ha ez így van — a mi bebizonyításra nem szorul — nem fényes igazolása-e ez annak, hogy a székely kérdést az alkoholizmus alterálja nagy súlyjal.

Ne feledjük el, hogy valamely község anyagi erejének fellendülése, vagy hanyatlása azon községi vezérfeleltől függ nagy mértékben. Emlékszem egy esetre. Egy félig illuminált trupp kijön az egyik koresmából azon összhangzó egyetértéssel, hogy egy más koresmába vonuljon át, hogy ott a különböz pálinka-fajok nemes bizottságának szakszerű dirigálása mellett a népfelkelhetetlenek gárdájába soroztassa be magát. De fueses ot mondott a szép eszme, mert a nemes elhatározással megindult társaságnak egyik, kevésbé homályos szemű hőse megpillantja a község legtekintélyesebb alakját, s a bevett pityókaleves erejétől botorkázott nyelvvél fölényi tempóval inditványozza, hogy jó lesz tán a folytatást máskorra hagyni, mert N. ur... lát. Az okos tanács megtette hatását! A társaság bucsuzatlan szót kullogott, s otthon dolgához látott. (Az ily tanács nehezen szokta legyőzni az elhatározást!) A szegény koresmáros, ki örömeiben önelégülten dörzsölte kezét az érkező társaság láttára, szomoruan tapasztalta, hogy az ő dirigensei — a pálinka félék, melyekre nézve az elegyítés szabályának alkalmazása is tervbe volt már véve — ez alkalommal nem teljesíthetik áldásdus feladatukat: a mi az ő zsebére nézve egy üres menykő nagyságával felőrlő eredményt helyezett kilátásba.

Szomoruan, de megvigasztalódva emlékszem egy más esetre. Egyik községnek társadalmi állásánál fogva X lett volna vezérfelelő. De hát vezérfelelő is volt ő t. gadhatatlanul. De oly elragadóan kezelte a szesz italok fogyasztásának művészetét, hogy a lakosság is felbuzdult az irányt jelölő példától, s oly általános lett a részegség, mint a gyorsan terjedő var. A koresmáros, ki addig fuvarozással szállított a szeszgyárból a pálinkát, kénytelen volt lovat vásárolni, mert nem győzte fizetni a fuvarbért. Folyt a bál, hangzott az ének, s vigyorgott a csaplóros. Ha egy feltámadt Petőfi a székelyeket megénekelő egy újabb költeményének tárgyát e községről alkotta volna: lett volna abból egy oly ironikus hősköltemény, hogy az olvasó nevető-göröcsöt kapott volna tőle.

Három évig ment ez így. Ez időre esik e községben a legtöbb birtok betáblázás. A koresmáros nem táblázott. Igaz, hogy ő a három év előtt sem táblázott, mert nem volt mit; most volt mit, de nem volt szükség rá.

Azonban változott a világ, hisz semmi sem állandó a nap alatt. A vezérfelelő is magába szállt... egy reggel elhatározá, hogy többet nem iszik. Elhatározását még ma is tartja. (Biztos forrásból tudom.) A nép most is követte példáját. A bál meggyérült; a nóta elhangzott; a koresmáros nehéz időkről kezdett panaszkodni, s a lovat most inkább a kővér eszten-dőkben vásárolt földet művelésre használja. A község erejében épülni kezdett, s tán fel is gyógyul, ha egy más csapás rá nem nehezu: a tagosításimus, (mert hát ez is megerdemel egy cifra végzetet.)

Látható, hogy a székely betegségeknek egyik bacteriuma az alkoholizmus, s e betegségnek leghivatottabb doktora maga a nép, s annak vezető eleme. Hogy a székely népről mondott itélkezésemben az elfogultság vádjá ellen megvédjem magamat: rátérek a bizonyításokra.

A székely nem tud elleni pálinka nélkül. Egy földhordás, kisebbszerű építkezés „kaláka” nélkül nem szerencsés. A kaláka pedig úgy ér pénz, ha az pálinkával kezdődik, s pálinkával végződik. Családi ünnepély, keresztelés, esketés pálinka nélkül vékony traktamentum. Halál esetek alkalmával a virrasztásnál a pálinkás üveg hozza össze a résztvevőket; temetés utáni torban a pálinka a vigasztaló impulsus. Választásoknál a pálinka mennyiség a szavazatok hőmérője, Peres esetekben a pálinka dönti el az igazságot a hamis tanu beszerzésével. A székely anya pálinkával gyógyítja és altatja el a síró kiesikéjét. És még hány szomorú példáját látjuk a pálinka ivás mértéktelen gyakorlásának. Mindenik mindmennyi bűnjel az erkölcsi tisztaság homlokán... nyügeiben tartva nemzetek életének fejlődését, s így székely kérdésünk is.

Hivatkozhatnánk népekre, kiknek világra szóló gazdagságában és ebukásában az alkoholizmus veszedelmének igazságát látjuk bebizonyítva. Róma csak addig volt a világ ura, míg józan életén fő épült tiszta erkölcsi meg tudta tartani; s hatalmának sirját a dobzódás és tivornya élet ásta meg. De ne menjünk a rég multba, hisz a jelennek is megvannak okulásra méltó példái. Vajjon az angol nem a természetben gyökeredző mértéktelenségnek köszönheti-e világ uralmát? Tiszta meggyőződésünk eklatáns példáját nem láthatjuk-e a szomszéd szász nemzetnél, ki józan gondolkodásától vezérelt takarékságával irigységünket ébresztheti fel.

Az elmondottakról világosan látszik, hogy a székelység hanyatlásának egyik fő oka az alkoholizmus; s ennek gyógyítás módja méltán felbresztheti az irányadó körök figyelmét.

Ha ez alapon foglalkozunk behatóan a székely kérdéssel: az eredmény meglepő lesz, mert a szomorú jelen igazságát a vizsgálat jóvá váltja fel. A tiszta erkölcsi régi fényökben fognak ragyogni; a munka kedvet felelissíti az egészséges vér; a munkás élet harcában biztosítva lesz a megélhetés; az élet öröme

honszerelme gyújtja a székely honfi és banleány szívét bölcsője földje iránt; s az ösök vérével megszentelt föld utálatot ébreszt az idegen föld iránt. A kivándorlás megszűntével megizmosodik az összetartó erő, s székely újra: boldog lesz.

TANÜGY.

Értesítés.

A Kézdivásárhelyi Jótékony Nőegylet Polgári Leányiskolája Igazgatóságától, a szülők és tanulók részére, a jövő 1901—1902-ik ta. évre vonatkozólag:

A beiratások a jövő tanévre szeptember hó 2., 3. és 4-ik napjain fognak eszközöltetni.

Beiratkozni a polgári leányiskola I-ső, II-ik és III-ik osztályába lehetséges. A IV-ik osztály ez évben megszűnik s e helyett megnyílik a III-ik osztály. Az iskola teljes kifejlődését az 1902—1903-ik tanévben éri el.

A felvételi és javító vizsgálatok szeptember hó 2-án d. e. 8 óráttól kezdve tartatnak meg.

A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember hó 5-én d. e. 8 órakor történik.

A beiratkozásra minden tanuló személyesen és szülője vagy gyámja kíséretében tartozik az igazgatóságnál megjelenni, ki-ki magával hozván iskolai, születési és ujjraolási bizonyítványát is. A beiratás alkalmával, minden nyilvános tanuló az első havi tandíjon kívül, 1 korona beiratási díjat és 30 fillér nyugdíj-intézet járulékot köteles lefizetni.

A polgári leányiskola I-ső osztályába felvehető oly tanuló, ki életének 9-ik évét betöltötte s az elemi népiskola IV-ik osztályát sikerrel elvégzte vagy ennek hiányában említett osztály minden tárgyból felvételi vizsgálatot tesz.

Tandíj egész évre 60 korona, a mely összeg 6 koronás havi részletekben is fizethető.

Szegénysorsu szülők gyermekei tandíjmérséklésben, a teljesen vagyontalanoké pedig, indokolt kérés alapján, tandíjmentességben is részesíthetők. Szegény tanulók tankönyvekkel is segélyeztetni fognak.

Vidéki szülők gyermekeik elhelyezésénél forduljanak tanácsért az iskola Igazgatóságához, a ki e tekintetben szívesen szolgál utbaigazítással, ezéjára lévén a növendékek részére kellő felügyeletet, jó és olcsó ellátást biztosítani.

S hogy a magasabb tandíj mellett az iskola mégis oly népes és virágzó s hogy a 2-ik tanévben már 33 vidéki gyermek tanult iskolánkban, az főleg azon körülményben rejlik, hogy a pár korona havi tandíjjal sem emelkedik városunkban magasabbra a szülők kiadása, mint egy drágább városban, csupán a havi ellátás költségei.

TÁRGZA.

A harmadik levél.

Irta: Szántó Vítus.

A mikorom pedig a loesmándi notáriatusság a jó Bekecs Tamás uramnak ez árnyékvilágból való elköltözésével megürült volna, nagy vala a községben az izgalom, hogy most vajjon kivel töltsék be eme fontos posztot, melytől egy falunak jóléte boldogulása van függővé téve.

A tiszteletes — tekintettel hát felnőtt leányára — nagyon természetesen találta, hogy olyara esék a község „véneinek” választása, kitől remélni lehetne azt, hogy ama bizonyos „6-os numerust legalább is egygyel megapasztani kész volna.

A rekt'ram pedig meg éppen az ellenkezője mellett kardoskodott, mert hiszen, mint amolyan agglegény féle a notárius uramnak kiterjedt családja révén nem egy kellemes estének nézne elébe. No meg aztán a csemeték oktatásáért éppen több auktoritásra tenne szert.

A község atyái pedig tántoríthatatlanul ragaszkodtak ahhoz, hogy a saját koblükéből és eastjukból való Demeter Pétert iltessék a notáriusi székbe, kitől ugyan sokat nem reméltek, de tudták azt, hogy mint a saját emberüktől, nem egy elnézésben részesülnek akkor, midőn egy-egy ukáz erélyes végrehajtásáról leend majd szó.

Hosszas torzalkodás s heves összeszólalkozás

lett ebből. Kézről-kézre adta a három párt küldöttsége a bánódi főbíró uram ajtajának kilincsét, csak-hogy valamelyikük megnyerhessék jelöltjük részére. Ámde nem azért főbíró a főbíró uram, hogy tul ne lásson a loesomándiak eszén.

Egy szép napon befogatta azt a négy pejt s meg sem állott Loesomándig. Ott összehívatta a három pártot s hasonlatosan ama nevezetes fülmüle pörhöz szólott hozzájuk ekképen:

„Tudjátok mit atyámfiai? Sem az egyikre, sem a másikra, sem pedig a harmadikra nem bízom községük sorsát, hanem igenis egy negyedike ki mindenestre képes lesz mindnyájuk kíváncalmának megfelelni. Éppen ezért a mondó vagyok maguknak, hogy ne viszálykodjanak tovább, mert az amugy sem léssen hasznukra, mert hát jól tudják kendtek „jobb felül üt) nekem fütyöl, (bal felül üt nekem fütyöl)... Igy állván a dolog ajánlom kendteknek, hogy fogjanak kezét egymással s egy szívvel-lélekkel kiáltás: Éljen Szalóky János loesomándi jegyzőjelölt! Most pedig elmehetnek! —

S ezzel ismét felült a négy pej által vont üveges batárba s ugyancsak meg nem állott Bánodig ott hagyva a „véneket” hadd gondolkozzanak egy kissé a feladott találós kérdésen!...

Azt mindnyájan jól tudták, hogy a főbíró ur nagy ur, ellenére működni vagy tenni egyenlő volna: Jupiterrel ujjat huzni. Itt aztán megakadt a tiszteletesnek is, a rektornak is s az „atyáknak” is a tudománya.

— Ám legyen, mit a főbíró ur akar — mondogatták a korifeusok — nekünk mán' ugy sines

beleszólásunk. Megválasztani megválasszuk, de aztán tőlünk éljen ha — tud.

A választás nagy esendben le is folyt, nem számítva a párt-vezérek békételességét; s a se nem fiatal, se nem vén, se nem nős Szalóky János tényleg behelyezkedett a nem éppen piros bársonnyal bélelt notáriusi sellába, melyből aztán a község ügyes-bajos dolgai, mint a főbíró ur a tőle megszokott leudületes (!?) beszédben kifejtette, akként kell kormányozni, hogy az az utat a boldogulás felé föltalálva azon haladni is tudjon.

A zajos pártviszályok, torzálkodások lecsendesedtek ugyan, de helyettük bekövetkezett a néma küzdelem, melyet a fölöszoznak vélt pártok most már a jegyző ur kegyelmének elnyerése végett egymás ellen folytattak.

A tiszteletes minden áron magának akarta megnyerni a notárius uramat, nem annyira „kölpolitikai” mint inkább „dinasztiai” szempontból.

A rekt'ram pedig törhetetlen barátságába akará ékelni magát, hogy aztán így a tiszteletes eme terveit halomra dönthesse le.

A „községi atyák” pedig saját körükben szerették volna látni Szalóky uramat, ki három tűz közé szorítva a t sem tudta, hogy voltaképpen hová is csatlakozzék. Mind a három óhajnak eleget nem tehetett, mert akkor mindannyija ellenségévé lesz. Ezt pedig kevésbé sem óhajtotta volna. — Hát mit tegyen?! Semmit! Hamarosan eltökélte magát, hogy ne teljes visszavonult életét egészen hivatalának fogja szentelni, kerülve a magán érintkezést ama bizonyos három pártnak bármely tagjával is.

A polgári leányiskola célja és feladata.

A polgári leányiskola célja és feladata: művelt, kötelességtudó, házas magyar nők nevelése. Azonkívül azon növendék, ki a polgári leányiskola négy osztályát jó sikerrel végezte be, fölvehető:

1. A felsőbb leányiskola 5. ik osztályába, (nem tövésztendő össze a felső népiskolával.)
2. Övönő-képzőbe.
3. Elemi tanítónő-képzőbe.
4. Női kereskedelmi tanfolyamra.
5. Női kézimunka-tanfolyamra.
6. Posta- és táviradivitalba, mint gyakornok.
7. A főgymnasium 5-ik osztályába, ha a latin nyelvből és algebrából fölvételi vizsgálatot tesz.

Végül értésükre adom a T. Szülőknek, hogy már a jövő 1901—1902-ik tanévben azok részére, kik a polgári leányiskola elvégzése után tanulmányaikat folytatni akarják, fakultatív (nem kötelező) tantárgyként taníttatni fog a francia nyelv- és zene is. (Zongora) a tandíjon kívül fizetendő mérsékelt díjazás mellett.

Kézdi-Vásárhelyen, 1901. augusztus hó 20-án.

Balázs Márton,
polgári leányisk. igazgató.

NAPI HIREK.

— A király születése napját Kézdivásárhely város közönsége — mint minden évben — úgy az idén is kegyetes módon ünnepelte meg. A város középületein s számos magán házon ki volt tűzve a nemzeti zászló. Szombaton este a város főtere fényesen ki volt világítva, mely tele volt a hullámzó nép sokaságával. A kivilágítást a tűzoltó-egylet zenekara hangjai és a fel fel szálló röppentőjük durrogása mellett nézte végig a közönség, mely egészen csak a késői órákban omlott teljesen szét. Vasárnap a róm. kath. és ev. ref. templomokban hálaadó istentiszteleteket tartottak, melyen a város katonai és polgári hatóságain, testületein kívül nagyszámú közönség vett részt. A mise a róm. kath. templomban d. e. 10 órakor kezdődött, melyet Tamásy Imre plebános tartott fényes segédlettel. Az ev. ref. templomban lefolyt istentiszteleten Szabó Jenő és Czirmay Zoltán ref. lelkészek tartották az ünnepi szónoklatot.

— Uj gondnoksági tagok. Mint értesülünk — a kézdívasárhelyi m. kir. állami fin- és leányiskola gondnokságába Potsa József v. b. t. t. főispán kinevezte Dr. Török Andor polgármestert, Dr. Balogh Vendel ügyvédet és Tamási Imre r. k. plebánost. E kinevezés nyereség az iskolaügynek. Öszintén gratulálunk hozzá úgy az iskolának, mint a kinevezetteknek.

— Szent István király napját városunk közönsége, a szokott módhoz híven, az idén is méltóan

ünneplte meg. E nap megelőző estjén a város fel volt lobogóva és fényesen ki volt világítva, melyet a nagyszámú közönség a tűzoltó zenekar, szép, precíz darabjainak hallgatása mellett nézett végig. Kedden pedig a róm. kath. és ev. ref. templomokban istentiszteleteket tartottak, melyeken a város hatóságai, testületei, képviselőin kívül nagy számú közönség vett részt.

— Esküvő. Földes Gábor, fővárosi polgári iskolai tanár aug. 17-én délután 3 órakor tartotta esküvőjét Kézdivásárhelyen, Nagy Margit kisaszonnyal, Nagy Károlynak, a háromszékvármegyei „Erzsébet” árvaleánynevelő-intézet érdemes igazgatójának kedves és művelt leányával, zavartalan boldogság, és sok szerenese kísérvé a szép ifju pár frigjét.

— Matinée. A Kézdivásárhelyi szünidőző tanuló ifjuság f. hó 25-én vasárnap délelőtt 11 órakor, (az istentisztelet után) az Unió-kertben matinéet rendez. A tiszta jövedelem a Kézdivásárhelyi felállítandó Kossuth-szobor alap gyarapítására fog fordíttatni. Belépti díj: tetszés szerint.

Kossuth emlék ünnepély. Mult számunk egyikeben közöltük röviden a helyben szünidőző tanuló ifjuság által rendezendő Kossuth ünnepély műsorát. Most módunkban áll a kibocsátott meghívó teljes szövegét közreadni a következőkben: „A Kézdivásárhelyen szünidőző tanuló ifjuság a helyben felállítandó „Kossuth-szobor” javára, hazánk nagy fia, Kossuth Lajos névnapján augusztus 25-én isteni tisztelet után, d. e. 11 órakor az Unió kerti szinkörben Kossuth emlékünnepelet rendez, melyre a hazafias közönséget tisztelettel meghívja a tanuló ifjuság. Műsor: 1. Tézene a tűzoltó zenekar által; indulás a főtérrel az Unió kertbe. 2. Megnyitó beszéd, tartja Dr. Bányi Zs. a szobor biz. elnöke. 3. Petőfi csatadala, előadja az ifj. ének és zenekar. 4. Idegen. Abrányitól, szavalja Pál Anna k. a. 5. Felolvasást tart Zsigmond Gy. 6. Melodráma „Petőfi a Hortobágyon” szavalja Szabó Dezső. Zenével kísérik Kólintó Katinka k. a., István János és Pap Adolf. 7. Szülőföldem Rákóczi-Berecsényi, éneklí az ifj. énekkar Rácz János vezetése alatt. 8. Gyermekek E dróttól, szavalja Medves Lajos. 9. Kossuth nóták, előadja az ifj. énekkar. 10. Bezáró beszéd, tartja Diénes Dezső alelnök. 11. Induló a tűzoltó zenekar által. Jelenjünk meg tömegesen! Adjuk tanujelét hazafasságunknak! Mutassuk meg, hogy még tudunk lelkesülni nagyjaink emlékére, tudunk áldozni a hála és kegyelet oltárán. Áldozunk, hogy főterünkön mennél előbb álljon a szobor. Belépti díj tetszés szerint. Reméljük városunk hazafias közönsége méltányolni fogja a nemes ifjuság buzgalmat és munkásságát s megjelenésével is segíti ama szent célt megvalósítani, melyet tulajdonképen maga a város közönsége tűzött ki s amely cél munkái közé odaállott a tanuló ifjuság is.”

— A 48-as honvédek köszönete. A Rikánbeli 1848—49-es honvédegyelet a következő köszönet levelet intézte Széll Kálmán miniszterelnökhöz: Nagyméltósága m. kir. miniszterelnök ur! Lelki örömmel olvastuk nagyméltóságod 1901. július

11-én kibocsátott magas rendeletét, melylyel az 1848—49-iki magyar szabadságharcban résztvett honvédek segélyezését újból rendezni méltóztatott s lehetővé tette számos, még segélyre szorult bajtársaink gyámolítását. N. gyméltóságod államférfiai bölcseségének, hazafias lelkének ezen megnyilatkozása mély hálára kötelezi a Háromszékvármegyében még nagy számban életbenlevő 1848—49-beli agg honvédeket, kik ama nevezetes időszakban a 16 éves kortól kezdve az öreg korbellekkel egyetemben a minden oldalról megtámadott haza védelmére mint egy ember keltek talpra; — melyre hivatkozni méltó okunk van, mert midőn az erdélyi részek mind az ellenség hatalmában voltak, Háromszékvármegye olyan védelmi helyzetbe rendezte magát, hogy földjét az oroszok tömegesebb bevonulásáig ellenség nem szállhatta meg. A haza védelmére történt azon tömeges fölkelés idézte elő, hogy vármegyénkben ma is nagyszámúban vannak 1848—49-beli honvédek, kiknek egyrésze hibáján kívül maradt ki az állami segélyezésből és kiknek nagyméltóságod bölcs intézkedése folytán út és mód van nyitva arra, hogy életük alkonyán az erkölcsi elismerésen kívül némi anyagi segélyben is részesíttessenek. Kérjük, fogadjon nagyméltóságod azon magas elhatározásáért köteles hálánk és köszönetünk kifejezését a magunk és a háromszékvármegyei öreg bajtársaink nevében kegyesen, — melylyel állandóan maradunk a nagyméltósága m. kir. miniszterelnök ur alázatos szolgálai, Seps-Szent-Györgyön, 1901. július 30-ikán. Kocsis Károly s. k., egyleti alelnök. Beke Árpád s. k., jegyző. Tuzson János s. k. bizottsági tag. Gidó falvi László s. k. bizottsági tag.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó lap tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.)*

Fürdőélet Kovásznán.

Tek. Szerkesztő ur!

Becsés lapjának f. év. 62. számában a kovásznai fürdőre vonatkozólag megjelent egy közlemény, melyre nézve szíveskedjék a következő helyreigazítást közölni:

A vasuti állomástól vezető út képezi a Turista ur kifogását.

* E rovatban közérdekű közleményeknek készséggel adunk helyet, a felelősség azonban a beküldőt terheli. Szerk

Ez akadályokba nem is ütközik, ha csak a tiszteletes uramnak mind a hat leánya egy kiadású lett volna.

Do bizony az a 17 éves Pimpinella nagyon is elűtött néniéitől és hugaitól. Karesu természetéhez oly jól illett az a keeses mozdulat, melylyel olykor-olykor az utca felé nyíló rácsos kertben sétálva végig haladt; korom fekete szeméi, cseresnye piros ajkai, hófehér arczbőre, szépségének mindmegannyi bizonyítékai voltak. Telt, gömbölyű idomaie oly jól állott az a lange nyári csipke ruha, mely őt oly kecsessé, oly idegbontóan széppé, bájosra tette. — Csoda-e tehát, ha Szalóky uram is tovább legeltette szeméit Pimpinellán a kelletténél s nem tudott ellentállani ama fogadalomnak, melyet tett arra nézve, hogy ama bizonyos három pártot féken tarthassa.

Egyideig ugyan körülgette is a porochiát, mint maeska a forró kását, de végre a nótárius uramban is föltámadt szívének gyöngébb érzése s egy napon csak ekként szól önmagához:

— Rektor ide, rektor oda, falu ide, falu oda, én Pimpinellát szeretem ergó . . punctum!

S Szalóky nemsokára csakugyan érvényt is szerzett ennek az erélyes accentussal kimondott punctumnak, mi nála rendes körülmények között nem jelentett egyebet, mint: „Am történetjék aminek történnie kell, de akaratomat teljesíteni fogom.”

Pedig ha sejtette volna, hogy mit hoz majd reá az a bizonyos punctum! . . . De hiába! Ő kimondotta azt s mit törődött vele ha éppen a világ is összeszakad, ha morognak is atyafiak amiért ő a parochiával inkább rokonszenvez, mint annyi

szerinte — pártütővel; ám marják egymást, de bizony ő szíve nyugalmát nem áldozza föl holmi „pernahájderek” kedvéért.

S csakugyan úgy is történt. Mind gyakrabban és gyakrabban látogatott el a parochiára a rekrabban s a „vének” kimondhatatlan irigységére, kik bosszusan nézték, hogy a nótárius uram előtt mennyire kiváltságos lett a parochia, úgy hogy a rekrabban ki is mondotta reá a sentiát mely szerint: „A jegyző nem lévén más, mint egy közönséges honáruló (!) amennyiben eddig mindnyájukat negligenciába véve most a labancz-vezérhez szegődött, miért is a nótárius a nép kegyeitől megfosztandó s mielőbb bünhödésre volna kárhoztatandó!”

És mennyit kellett még szenvednie a jámbor nótáriusnak ama bizonyos kurucz-vezértől, mert szívének parancsára hallgatva azt az átkozott „punctumot” kimondotta! . . .

Ánde ő megvetéssel tűrte a méltatlanságot, hisz Pimpinella ragyogó szeméi ideálissá tették lelkét, melyből, hogy egy kevés eddig sem hiányzott eléggé bizonyítja a „punctum” melyet oly nyomatékkal tett mondatának végére.

S elfoglaltságában nem vette észre, hogy Pimpinella előtt, ki csak nemrégiben került haza egyik fővárosi nevelő intézetből, ő nem egyéb, mint egy egügyű bárgyu falusi Parlagi János, ki másról sem tud beszélni, mint az időről, vetérről, meg a — disznóról.

Hogy Szalóky uram nem is taposta a fővárosi „aszfaltot” az meg is látszott rajta, s hogy a szalonok lábtörőéhez sem igen törölte saruit az is bizonyos, de volt benne valami mi első tekintetre meg-

nyeri a kedélyeket s annak valamivel több mit közönségesen „sancta simplicitas”-nak nevezünk.

S ez utóbbi tetszett is Pimpinellának, mert úgy látta, hogy neme-ak szépségével hódította meg a külbömben nem leggyőzhető nótáriust, hanem tudásával is uralkodik fölötte. És vonzódt is hozzá, mert tapasztalni kellett, hogy habár egetverő tudással nem is, de annál jobb lélekkel rendelkezik.

Nem egyszer tett szemrehányást Pimpinella úgy mikor senki sem hallotta:

— Ugyan János, miért nem fordít magára több gondot, hisz tudhatja, hogy a léleknek is csak kell valami táplálék! Látja én mindig foglalkozom valami szellemi munkával. Most éppen egy ujdonsült poétának a könyvét olvasom; nagyon ügyes dolgok mond hatom. Hej de mily szép is, mikor valaki oly gyönyörű verseket tud írni! Bomlom a szép költeményekért!

János pedig biezcentett egyet idő nap előtt megkopaszodott fejével, mi nála szintén nem jelentett egyebet, minthogy szerényen osztja a véleményét! De nem, mikor aztán Pimpinella tovább folytatta, hogy hát:

— Ugy bizony Szalóky, olvasni kell képeznie kell magát, mert e nélkül a társadalomban existálni ma már nem lehet. Én imádom az irodalmat. Álmaim netovábbja egy poéta, egy költő lelkületű férj volna! Oh mennyire is tudnám én azt szeretni! . . .

No erre aztán nagyot dobbant a Szalóky uram szíve is, nagyobb talán mint a locsmándi tűzoltó banda réztányéros dobja is. Mert ki tehát arról, hogy a nótáriusból sem lehet teljesen kiőlni az idealizmust! (Folytatása következik.)

Nagyon csodálkozom, hogy egy turista nem veszi tekintetbe a hosszú esőzéseket és árvizeket, melyek mindenütt elrontották az utakat s azokat épen ily körülmények közt nem lehetett helyreállítani.

A Pokolsár őserjét is nélkülözi a cikkiró ur.

Ha az őserő alatt a kiömlő szénsavat érti, akkor sajnálom, hogy délutánonként nem próbálta meg a fürdést, mert ilyenkor a legtöbb esetben oly fojtó volt, hogy alig maradhatott valaki tovább benne néhány másodperc nélkül.

De arról is biztosíthatom a cikkiró urat, hogy nem abban áll a Pokolsár gyógyító hatása, hogy a kiáramló szénsav miatt lehetetlenne téessék a fürdés, hanem ellenkezőleg.

A Pokolsárba semmiféle titkos csatornák nem vezetnek patakvizet. A vízvezeték egy mérnök kő-

szította, oly ezébből, hogy a zuhanyt lássa el vízzel s ezt szívesen megis mutatjuk a cikkiró urnak hogy onnaga győződjék meg tévedéséről. Talán csak nem kívánja, hogy a zuhanyt távolítsuk el és kezdjük újra a régi rendszert, a midőn kártyákból öntötték a vizet a fürdőzőkre.

Ily rendszer mellett csakugyan a Pokolsárba jutna a patakviz.

Az u. n. kis „Pokolsár“ egy privát ember tulajdona, kinek az igazgatóság nem rendelkezik. Ha valakinek panasa van, adja azt be az illetékes hatóságnál s akkor majd a szükséges intézkedések meg lesznek téve.

A hol nincs panaszos, ott nincs bíró.

Ami a borvizet illeti úgy a forrásnál nálunk is ingyen élvezheti bárki. De mi nem vagyunk abban a szerencsés helyzetben, hogy az ásványvíz források a fürdők mellett legyenek.

A Horgász 5 kilométer távolságra van s ott a vizet üvegekbe kell tölteni, dugaszolni s végre leszállítani. Ez költségre kerül s így beláthatja a Turista ur, hogy a viszonyok képezhetnek bizonyos kívánságok tekintetében akadályt.

Ami a sétatérrel illeti, úgy vegye tekintetbe, hogy vasárnap bizony a népet nem lehet onnan kiltani, mert ily eljárás azt eredményezné, hogy esupa bosszúból a kizártak a sétatérrel rongálnák.

Azon az egy vasárnapon csak elnézhetjük, hogy a sétatérrel a kisebbek is szórakozzanak.

A zenőre nézve még hasonló panaszt nem hallottunk, de majd utána nézünk és a kívánt reformot be fogjuk hozni.

Tek. Szerk. urnak.

Kovácsnán, 1901. aug. 13-án

alázatos szolgálja,
Dr. Zentai Dávid.

HIRDETÉSEK.

Kiadó lakás

az Ujton, a hol nagyságos Elekes Béla kuriai bíró lakik, **jövő év április hó 24-től több évre haszonbérbe kiadó.**

Értekezhetni lehet e lap kiadóhivatalában.

(116. 3—3.)

131.564. VII. a. sz. m. kir. Belügyminiszter

Erdély legkittünőbb új ásvány- és gyógyvize: Bodok sűtőpataki

„VILMA-FORRÁS.“

A „Vilma-forrás“ vize egyike a legkedvezőbb vegyi ósz szételű földes alkalikus ásványvizeknek. Mint gyógyvíz orvosi tekintélyek által javálva van: a légző szervek és gyomor hurutos bántalmainál, emésztési hiányoknál, étvágytalanság nál, a húgyszervek hurutos bántalmainál, esont képződésné és Brigh kórnál stb.

Mint élvezeti víz kristály tisztasága és kellemes savanykás ízénél fogva páratlan ásványvíz.

BIZONYÍTVÁNY.

A sűtőpataki „Vilma-forrás“ ezim alatt forgalomba lévő gyógyvizet sikerrel alkalmaztam mind ama betegségekre szemben, melyek ellen hasonló összetelű ásványvizek szoktak alkalmaztatni.

Kolozsvárt, 1901. április 12-én.

professor Dr. Purjesz Zsigmond s. k.

Főraktár: Kovács Sándor urnál Kézdivásárhelyen.

Szétküldési központ: Sepsi-Bodok.

Barabás Ferencz,

21. 9—0.

gyógyszerész a „Vilma-forrás“ kezelője

A kézdivásárhelyi takarékpénztár tulajdonát képező **gőz-, kád- és tükrőfürdőt** 1901. évi szeptember hó 1-től kezdve **több évre haszonbérbe**

kiadjuk.

Vállalkozni szándékozók az intézet helyiségeiben a bérletár és feltételekre vonatkozólag felvilágosítást nyerhetnek.

110. 3—3

Az igazgatóság.

A t. butorvevők

beesés figyelmébe van szerencsém ajánlani Kézdivásárhelyi az ev. ref. templommal átellenben nagy vásártéren felhalmozott

butor raktáramat,

a hol állandóan raktáron vannak: szalon-, ebédő- és hálószoba berendezések, ruha és étesszerevények, szalon- és ebédő asztalok, ágyak, mosdó és hajlék szekrények; továbbá: magas, félmagas, háts és hálós diógyök, nád, és préselt ületű hajlítók székek, lett tükrök, garnitúrák, matracok, fali és toa ablak carnisok, stb., melyeket mind boni gyárakból szereztén be, azon helyzetben vagyok, hogy azokat olcsó árák mellett a legszebb kivitelben árusíthatom el.

Kitünő tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
butorraktáros.

Két fiu

jó családból való felvétetik; egyik nyomdász, a másik könyvkötő tanulónak Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában.

HIRDETÉSEK

olcsó áron felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél Kézdi-Vásárhelyt